

छत्रदेव गाउँपालिकाको

आर्थिक वर्ष

२०७७/०७८

को

नीति तथा कार्यक्रम

छत्रदेव गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
छत्रगञ्ज, अर्घाखाँची
५ नं. प्रदेश, नेपाल

०६ असार, २०७७

गाउँपालिकाको आठौं गाउँसभामा
अध्यक्ष श्री लेखनाथ पोखरेलले प्रस्तुत गर्नुभएको

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को

छत्रदेव गाउँपालिकाको
नीति तथा कार्यक्रम

छत्रदेव गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
छत्रगञ्ज, अर्घाखाँची
५ नं. प्रदेश नेपाल

०६ असार, २०७७

उपस्थित गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यू,

१. कोरोना भाईरस संक्रमण (COVID-19) बाट विश्व आक्रान्त भएको चुनौतीपूर्ण अवस्थामा आजको दिनमा छत्रदेव गाउँपालिकाको आठौँ गाउँसभाको बैठकमा आ.व. २०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दै गर्दा उच्च वित्तीय र भौतिक प्रगतिको बदला महामारीसँग लड्दै गरेको दृष्य मेरो मानसपटलमा घुमीरहेको छ ।
२. नेपालको संविधान बमोजिम स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भई हामीहरूले जिम्मेवारी सम्हालेको तीन वर्ष पूरा भएको छ । छत्रदेव गाउँपालिकाले प्रतिकूल परिस्थितिका बाबजुद महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू सहित चौथो नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई गौरवको महशुस भएको छ ।
३. लोकतन्त्र स्थापनार्थ आफ्नो प्राण उत्सर्ग गर्ने राममणी ज्ञवाली, शिवलाल पोखरेल, पद्मचन श्रेष्ठ लगायत सम्पूर्ण ज्ञात/अज्ञात शहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु । साथै जनआन्दोलनका घाइतेहरू, द्वन्द्वपीडित, व्यक्तिहरू, बेपत्ता पारिएका नागरिक र तिनका परिवारलाई स्मरण गर्न चाहन्छु ।
४. संघीयता, राज्य पुनः संरचना र सबै तहका सरकारहरूले कार्यसम्पादन गर्दै गर्दा संघीयताले एउटा मोड लिएको वर्तमान स्थितिमा हालको बिपत्तिमा स्थानीय सरकारको औचित्य साबित भएको छ । कल्पना गरौं त अहिलेको कोरोना महामारीको समयमा स्थानीय सरकार नभएको भए स्थिति के हुन्थ्यो होला ? जनताको व्यवस्थापन कस्ले गर्थ्यो होला ? यो कुराको पुष्टि संघीयताले गरेको छ र हाम्रा गतिविधिहरू सबै सार्थक भएका छन् ।
५. स्थानीय सरकार नेपाली जनताको त्याग, बलिदान र लामो संघर्षको परिणाम हो । यो सरकार जनतालाई आफ्नो नजिकको सरकारको अनुभूति दिलाउने सरकार हो । तसर्थ जनताको चाहना र आकांक्षाहरूलाई परिपूर्ति गर्न हामी दृढ छौं । जनताको पूर्ण लोकतन्त्र र मौलिक अधिकार प्रति प्रतिबद्ध रहँदै सुशासन, सदाचार, भ्रष्टाचारमुक्त, सभ्य र कर्तव्यनिष्ठ ज्ञानमा आधारित समाज (Knowledge Based Society) निर्माणमा हामी अगाडि बढ्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
६. छत्रमहाराजले राज गरेको यस पुण्य भूमिमा बसोबास गर्ने हाम्रा नागरिकहरूको खुशी नै हाम्रो एक मात्र चाहना हो । करिब १५ वर्षसम्म स्थानीय तहमा जनप्रतिनिधिको रिक्तता पछि तीनवर्ष अगाडि हाम्रो सरकार गठन हुँदा जनताका असिमित आकांक्षाहरू हुनु स्वभाविक नै हो । सरकार गठनको सुरुवात देखि नै हामी निरन्तर जनआकांक्षा पूरा गर्न अहोरात्र खटेको सबै सामु छर्लङ्गै छ । छोटो अवधिमै सबै कामहरू पूरा गर्न गाह्रो पर्ने वास्तविकता समेत सबैलाई विदितै हुने कुरा हो । हामी भविष्यमा समेत योजनाबद्ध ढंगबाट आफ्ना क्रियाकलापहरू तय गरी समृद्ध छत्रदेव निर्माणमा जुट्ने छौं ।
७. देशमा संविधानले परिकल्पना गरेका तीन वटै तहका सरकारहरूको गठन भई राजनीतिक स्थिरता कायम भइकेको अवस्थामा अब आर्थिक तथा सामाजिक विकास नै हाम्रो लक्ष्य हो । संविधान प्रदत्त अधिकारहरूको उपयोग गर्दै समृद्ध छत्रदेव निर्माणमा जुट्न म सबैलाई आग्रह गर्दछु । छत्रदेव गाउँपालिकालाई अन्य स्थानीय सरकारहरूको तुलनामा नमूना स्थानीय तहको रूपमा विकास गरी यहाँका जनतालाई सम्मानित नागरिक भई जीवन जीउने अवस्थाको सिर्जना गर्ने तर्फ विकासका सबै आयामहरू समेटिएको विकासको रूपमा हाम्रा गतिविधिहरू केन्द्रित भईरहेको अवस्थामा मूलक कोभिड- १९ को महामारीको चपेटामा परेको छ । जुन लक्ष्य, योजना र गतिका साथ अगाडि बढ्न खोजिएको थियो, त्यसमा व्यवधान आएको व्यहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष जानकारी गराउन

- चाहन्छु । संविधान प्रदत्त स्थानीय सरकारका अधिकारको प्रयोग र निभाउनु पर्ने भूमिकाको विषयमा छत्रदेव गाउँपालिका जनताले खोज्ने, देख्ने र भेट्ने सरकारको रूपमा स्थापित हुन सकेको हामीलाई विश्वास लागेको छ ।
८. कोरोना संक्रमण (COVID-19) महामारीको कारण मानव जगतमाथी ठुलो संकट पैदा भएको छ र चुनौती थपिएको छ । यस विरुद्ध लड्न मौजुदा हाम्रा स्वास्थ्य संरचना, सेवा/ सुविधामा पुन विचार गर्नु पर्ने भएको छ । संक्रमणको दर बढ्दो छ । मृत्यु हुनेको संख्या उकालो लाग्दै छ । यस किसिमका प्राकृतिक प्रकोपलाई मानव सभ्यताको चुनौतीको रूपमा लिई व्यवस्थापनको लागि विशेष सतर्कता गाउँ पालिकाले अपनाउने छ ।
९. कोभिड-१९ को कारण स्वदेश एवं विदेशमा ज्यान गुमाउनु हुने महानुभाव प्रति समवेदना व्यक्त गर्न चाहन्छु । यसको कारण मूलुकको अर्थतन्त्रमा गम्भिर धक्का पुऱ्याएको छ । यातायात, पर्यटन, उद्यम/व्यवसाय ठप्प प्रायः छन् । भोलिका दिनमा खाद्य संकटको अवस्था आउने स्थिति हाम्रो अगाडि देखिएको छ । सो अनुरूप अवका हाम्रा गतिविधि त्यस तर्फ केन्द्रित गर्नु पर्ने देखिन्छ । चालु आ.व. मा समेत विभिन्न योजना र कार्यक्रमहरुमा विनियोजन भएको रकम कोरोना विरुद्धको अभियानमा लगाउनु पर्ने स्थिति र आगामी आ.व.मा समेत सो अनुरूपका क्षेत्रमा श्रोत /साधन लगाउनु पर्ने देखिन्छ ।
१०. कोरोना बिरुद्धका हाम्रा प्रयासहरु पूर्ण नभएता पनि कमजोर छैनन् । पालिका स्तरीय अनुगमन समिति, वडा स्तरीय व्यवस्थापन समिति, आईसोलेसन वार्ड र क्वारेन्टाईन स्थलको स्थापना, करीब ३० हजारको संख्यामा माक्स उत्पादन र जनतालाई बितरण, सर्जिकल सामान र औषधीको पर्याप्त व्यवस्था साथै नेपालको विभिन्न भूभाग र नेपाल/भारत सिमाबाट अलपत्र परेका यस गाउँपालिकाका जनतालाई पायक पर्ने क्वारेन्टीनमा राख्ने व्यवस्था, निजहरुको आर.डि.टि. र पि.सि.आर. चेक लगायतका गतिविधि र कानून निर्माण गरी असँगठित क्षेत्रमा काम गर्ने र असहाय नागरिकलाई राहत वितरण साथै प्रकोप व्यवस्थापन कोषको स्थापना हाम्रा प्रयत्नहरु हुन् । साथै कोरोना संक्रमणका कारण SEE दिन बञ्चित विद्यार्थीहरुलाई केन्द्रित गरी भर्चुवल कक्षाको माध्यमबाट ती कक्षाहरु सञ्चालन गरी छत्रदेव टेलिभिजनबाट प्रसारण गर्ने काम सम्पन्न भएको छ ।
११. महामारी विरुद्धका प्रयासहरु हाम्रो एकलो प्रयत्नले मात्र संभव छैन । अन्य स्थानीय सरकारसँगको हातेमालो साथै संघ/प्रदेश र मानवीय प्रयत्नले जित हासिल गर्नु पर्ने छ । संक्रमणका विरुद्ध अहोरात्र खट्नु हुने जनप्रतिनिधि, चिकित्सक, स्वास्थ्य कर्मी, कर्मचारी एवं प्रहरी प्रशासन र अन्य संघ/संस्था सम्पूर्ण पक्षहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।
१२. कोरोना संक्रमण (COVID-19) को महामारी पछि पनि स्थानीय सरकार कसरी अगाडि वढ्नु पर्दछ, अबको प्राथमिकता के हो, यि विषयहरुलाई नीति तथा कार्यक्रमले समेटेको मैले महशुस गरेको छु ।
१३. कोभिड-१९ को असरलाई न्यूनीकरण गर्दै जनजीवनलाई नियमित गर्ने विषय नै अहिलेको प्रमुख चुनौती हो । महामारीको अवस्थामा स्थानीय सरकारको आवश्यकता र प्रथमिकताहरु पनि बदलिएका छन् । यस परिस्थितिमा स्थानीय तहको बजेट तर्जुमा सामान्य अवस्थाको भन्दा फरक हुने निश्चित छ । हालको स्थितिमा व्यापक सहभागिता सहित योजना तर्जुमा प्रक्रिया सम्भव नभएकोले सार्वजनिक सूचनाको माध्यमबाट नीति, कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा प्रक्रिया विधि अवलम्बन गरिएको व्यहोरा विदितै छ । यसमा अमूल्य राय सुझाव दिनु हुने महानुभाव प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहन्छु ।

१४. चालु आर्थिक वर्षका कतिपय हाम्रा कार्यक्रमहरु संशोधन गरेर पुनः प्राथमिकीकरण गर्नु परेको अवस्था जानकारी गराउन चाहन्छु । महामारीको रूप कति लामो हुने हो, त्यसको कुनै निश्चित नभएका कारण हाम्रा श्रोत साधनहरु विकास गतिविधि भन्दा त्यस तर्फ केन्द्रित गर्नु पर्दछ भन्ने हाम्रो ठहर छ ।

श्रोत परिचालन

१५. आन्तरिक स्रोत अति न्यून परिचालनको अवस्था रहेको सन्दर्भमा संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानमा भर पर्नु परेको अवस्था हामी सबैलाई जानकारी छ । करको क्षेत्र र दर निर्धारण गर्दा करदाताको क्षमता, करको प्रकृति तथा उठ्ने रकमको आकार र कर उठाउँदा सम्बन्धित क्षेत्रको विकास तथा विस्तारमा पर्न जाने सकारात्मक वा नकारात्मक पक्षहरुलाई विचार गर्दै कर तिर्ने नागरिक दायित्व पूरा गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ । प्राप्त अनुदान र नागरिकहरुबाट प्राप्त करको समुचित उपयोगमा जोड दिइनेछ ।

१६. गाउँपालिका भित्रका आर्थिक गतिविधिहरुलाई करको दायरामा ल्याईने छ । राजश्व प्रशासनलाई चुस्त/दुरुस्त बनाई आर्थिक ऐनले निर्दिष्ट गरेका करका क्षेत्रहरु बमोजिम राजश्व असुलीमा जोड दिई लक्ष्य अनुरूप राजश्व असुल गरिने छ ।

१७. सरकारी खर्चको कुशल व्यवस्थापनबाट सुशासनका आयामहरुको क्रियाशिलताद्वारा विकासका लक्ष्यहरु पूरा गरिनेछ । वित्तीय अनुशासन कायम गर्न विशेष जोड दिईने छ । सरकारी कोषको अधिकतम सदुपयोगमा हामी सचेत रहेको व्यहोरा प्रतिबद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक विकास

१८. श्रमको सम्मान, श्रमजीविहरुको सुरक्षा, रोजगारी सृजना, उद्यमशिलता विकास र आय आर्जन जस्ता विषयहरु छत्रदेव सरकारका प्राथमिकताका विषयहरु हुन । सभ्य र परिश्रमी नागरिक सरकारका सम्पत्ति हुन् । सबै नागरिकहरुलाई मेहनती र स्वरोजगारमूलक बन्न अभिप्रेरित गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । आत्मनिर्भर अर्थ व्यवस्था निर्माणमा आवश्यक जमिन, जंगल, जडिबुटी र जनशक्ति जस्ता महत्वपूर्ण र मजबुत श्रोतहरु हामीसँग छन् ।

१९. छत्रदेवको गौरवको रूपमा रहेका विभिन्न मठमन्दिरहरु जस्तै: छत्रदेवालय, मालिका देवालय, बल्कोट पौवा, ईमाम्बाडा, साईराम आदि र प्राकृतिक स्थलहरु चौवाह फाँट, मथुरावेसी, खर्ज्याङ्ग आदि स्थानको विकास गर्नुका साथै त्यहाँको जलवायु र जैविक विविधताको उपयोग गर्दै कृषि र पर्यटन व्यवसायलाई एकीकृत गरी विकासलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।

२०. कृषि हाम्रो मूल पहिचान हो, कृषि हाम्रो संस्कृति हो, कृषि र पशुपालनमा तुलनात्मक लाभका वस्तुहरु उत्पादन गरी उद्यमशिलता विकास गर्ने उद्देश्य सहित चालु आ.व.मा यस गाउँपालिकाका ४० जना विद्यार्थीलाई एग्रो फरेष्ट्री पोलिटेक्निक ईन्टिच्युटमा ३ वर्षे बालीविज्ञान अध्ययनको लागि निःशुल्क छात्रवृत्ति उपलब्ध गराईएको व्यहोरा यहाँ स्मरण गराउन चाहन्छु । यसले कृषि विकासमा उल्लेख्य भूमिका निर्वाह गर्ने र मानव संसाधन विकासमा ठूलो प्रगति हुने हामीले विश्वास लिएका छौं ।

२१. गाउँपालिकामा एक औद्योगिक ग्राम स्थापनाको प्रक्रिया घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, अर्घाखाँचीद्वारा अगाडि बढेको व्यहोरा यस सम्मानित सभालाई जानकारी गराउन चाहन्छु । यसको लागि उपयुक्त जग्गा प्राप्ति गर्ने कार्य बाँकी रहेको व्यहोरा समेत जानकारी गराउन चाहन्छु ।

२२. गाउँपालिकामा उत्पादित सामानहरूको प्रवर्द्धन गर्न साथै प्रदेश सरकारको नारा बमोजिम "नेपाली किनौं, नेपाल बनाऔं" अभियान अन्तर्गत शसर्त तर्फ प्रदेश सरकारबाट उपलब्ध हुने रकम समेतको उपयोगद्वारा कोशेली घर र हाटबजार व्यवस्थापन गरिने छ । कृषिमा विविधिकरण, यान्त्रिकरण तथा व्यावसायीकरण गर्दै निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिक रुपमा विकास गरिनेछ । कृषिलाई सम्मानजनक पेशाको रुपमा रुपान्तरण गरी छत्रदेवमा विद्यमान शैक्षिक बेरोजगारीलाई कृषिमा आवद्ध गराउँदै यसको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउने नीति लिइनेछ । कृषि उत्पादनमा हुने लाभ/लागत अनुमानको प्रभावकारी रुपले विश्लेषण गरी नगदे वालीको प्रवर्द्धन गरिनेछ । जग्गा बाँझो राख्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न कृषकहरूलाई उपयुक्त कार्यक्रम ल्याइने छ ।
२३. सिंचाइको अभावलाई मध्यनजर गरी आँप, लिचि, कागती जस्ता फलफुलहरूको पकेट क्षेत्र बनाउन संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिने छ । उन्नत जातका विरुवाको उत्पादन गरी उत्पादकत्व वृद्धि गर्न "आधुनिक सुविधा सम्पन्न, स्वचालित हरितगृह" को स्थापनाको प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ । खाद्य सुरक्षा र खाद्य सम्प्रभुताको संवैधानिक मौलिक हकलाई व्यवहारिकरूपमा कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पहल गरिने छ । किसानहरूको बजार पहुँच सुनिश्चित गर्दै विचौलियाहरूलाई निरुत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ । विषादीहरूको प्रयोगलाई निरुत्साहीत गरी अर्गानिक उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्दै "छत्रदेवको पहिचान, अर्गानिक उत्पादन" भनी जिल्ला तथा प्रदेश स्तरमा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक परामर्श गरिने छ । तयारी खाद्य वस्तुलाई निरुत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ । "मेरो घर, रोजगारीको भर" भन्ने हाम्रो नारालाई सार्थक तुल्याउने सोंचका साथ प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ । कम पानीबाट पनि सिंचाइको व्यवस्था मिलाउनको लागि चालु आ.व.मा जस्तै संघीय शसर्त र प्रदेश सरकार समेतको लगानीमा प्लाष्टिक पोखरी र थोपा सिंचाइको व्यवस्थालाई प्राथमिकता दिइने छ । उत्कृष्ट कृषकहरूलाई सिमेन्ट पोखरीको व्यवस्था मिलाइने कुरा प्राथमिकतामा राखिने छ ।
२४. वालीनाली संरक्षणको लागि वन्यजन्तु विशेषगरी बाँदर र बँदेलको नियन्त्रणका लागि विशेषज्ञहरू झिकाई अध्ययन अनुसन्धान गर्ने प्रक्रियालाई पहल अगाडि बढाई सकिएको छ ।
२५. तुलनात्मक लाभका वस्तुहरू पहिचान गरी कृषकहरूको चाहना बमोजिम कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिक बनाइने छ । स्थानीय उत्पादनबाट लघु उद्यम सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ । जस्तो, यहाँको उत्पादन आरु/बखडाबाट जाम बनाउने जस्ता उद्यम विकास गर्न जनतालाई प्रोत्साहन गरिने छ । राष्ट्रिय र स्थानीय महत्वका खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा टेवा पुऱ्याउने वाली वस्तुको उत्पादनलाई बढावा दिन बाख्रा तथा खाद्यान्न, तरकारी, फलफुल, मसला लगायत नगदे बालीमा साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र, पकेट क्षेत्र र व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र, ब्लक क्षेत्रको अवधारणालाई निरन्तरता सहित प्रोत्साहन गरिने छ ।
२६. कृषि पेशालाई सम्मानजनक पेशाका रुपमा विकास गर्न र कृषकहरूलाई समाजिक सम्मान प्रदान गर्ने व्यवस्थाका लागि उत्कृष्ट कृषकहरूलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ । कोरोना संक्रमण (COVID-19) को कारण खाद्य संकट पर्ने कुरालाई मध्ये नजर गर्दै स्थानीय उत्पादनलाई खाद्य सामाग्रीको रुपमा प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिने छ । कृषि क्षेत्रमा उत्पादन बढाउन "स्वदेशी वस्तुको उपभोग गरौं, आन्तरिक उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरौं" भन्ने नारालाई साकार रुप दिइने छ ।
२७. पशुपालनको माध्यमबाट रोजगारी सिर्जना गरी बेरोजगारी कम गर्दै लगिनेछ । व्यावसायिक पशुपालनमा विशेष गरी बैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवालाई लक्षित गरी आधुनिक कृषि तालिम र विशेष कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।

- पशुपालक कृषकलाई पशु औषधी, तालिम तथा अवलोकन भ्रमणबाट प्राप्त ज्ञानलाई हाम्रो अनुकूल व्यवस्था गरिने छ । पशुपालक कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्न गाउँपालिका परिसरमा भेटेनरी ल्याब निर्माणको काम चालु आ.व.मै सम्पन्न भई संचालनको चरणमा रहेको ब्यहोरा यस सम्मानित सभामा जानकारी गराउन चाहन्छु ।
२८. यस गाउँपालिकालाई अण्डा, मासु र दुधमा आत्मनिर्भर बनाई निर्यात गर्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन स्वरूप कृषकलाई प्रोत्साहन गरिने छ । पशुपालन व्यवसायलाई नाफामुखी र आकर्षक बनाउनको लागि घाँसमा आधारित पशुपालन गर्न उन्नत घाँसका बिऊ तथा बेर्ना वितरण तथा व्यावसायिक घाँस खेतीको पकेटको रूपमा विस्तार गरिनेछ । पशुपंक्षीको नश्ल सुधार गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्नको लागि कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिने प्रक्रिया अगाडि बढाई सकिएको छ ।
२९. दुध पदार्थ एवं मासुको गुणस्तर र स्वच्छतालाई कायम राख्न “बधशालादेखि भान्छासम्म” स्वच्छ र स्वस्थ मासु तथा “गोठदेखि ओठसम्म” स्वच्छ र स्वस्थ दुध कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्नको लागि गाई, भैंसीमा गोठ सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । आधुनिक उन्नत जातका गाई, भैंसी, बाख्रा पालनमा जोड दिइनेछ । विदेशबाट फर्किएका युवा लक्षित कार्यक्रम, कृषि र पशुपालन व्यवसायमा जोखिम न्यूनीकरण गर्नको लागि विमामा अनुदानको अध्ययन गरी प्रक्रिया अगाडि बढाउन पहल गरिनेछ ।
३०. माहुरी पालन ईच्छुक कृषकहरूलाई चालु आ.व.मा तालिम एवं अनुदानमा माहुरीका घर वितरणको कार्यक्रमलाई सम्पन्न भएका छन् । सम्भावना भएका कृषि उपजलाई बढावा दिन जमिन बाँझो राख्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गरिने छ । कृषि उपजहरूको बेसिजनमा मूल्य पर्ने गरी कोल्ड स्टोर स्थापना गर्न आवश्यक पहल गरिने छ । यस क्षेत्रका उत्पादनहरूलाई प्रवर्द्धन गर्न बजार क्षेत्रमा स्टल राख्ने व्यवस्थाको लागि आवश्यक पहल गरिने छ । बजार व्यवस्थापन अन्तर्गत माना/पाथी र किलो काँटामा देखिएको अन्तरलाई बजार अनुगमनको माध्यमद्वारा समाधान गरिने छ ।
३१. कृषकहरूलाई उत्पादन र उत्पादित वस्तुहरूको विक्रिको आधारमा आवश्यक सहयोगको व्यवस्था गरिने छ । कृषि क्षेत्रको विकासको लागि माटो अनुकूल बनाउन माटो परिक्षणको आवश्यक व्यवस्था गरिने छ । कृषकहरूलाई कृषि सम्बन्धी एडभान्स तालिमको व्यवस्था गरिने छ । साथै तालिमहरूलाई समयानुकूल बनाईने छ । सम्भाव्य स्थानहरूमा सिंचाईको उचित व्यवस्था गरी सहकारी कृषिलाई बढावा दिईने छ । यसका लागि एक कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन कोषको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईने छ । यहाँको कच्चा पदार्थ अन्यत्र लगी उत्पादन गर्ने पक्रियालाई निरुत्साहित गरी “छत्रदेवको सामान, छत्रदेवमा उत्पादन” भन्ने कुरामा जोड दिईने छ । उत्पादनमा आधारित अनुदान व्यवस्थालाई आवश्यक पहल गरिनेछ । कृषि तथा पशु विकासको लागि कृषि सहकारी, कृषक समूह तथा कृषि फर्मको दर्ता प्रकृयालाई व्यवस्थित गर्दै कृषि तथा पशु पन्छीको तथ्यांक अत्यावधिक गरिने छ ।
३२. स्थानीय तहमा संचालित व्यापार/व्यवसाय र उद्योगहरूलाई प्रोत्साहन गरी व्यवसायिकता र उद्यमशिलतामा जोड दिइनेछ । निजी क्षेत्रलाई आर्थिक विकासको महत्वपूर्ण अंगको रूपमा स्वीकार गरी प्रोत्साहन गर्दै सार्वजनिक, निजी र सहकारीको माध्यमद्वारा विकास गतिविधिमा जोडदिई कार्यक्रम अगाडि बढाईनेछ । “एक घर: एक व्यवसायी फर्म” को अवधारणा अनुरूप उद्यमी सिर्जना गर्न विशेष पहल गरिने छ ।
३३. युवा लक्षित कार्यक्रम तर्फ विशेष जोड दिइनेछ । हरेक उत्पादनलाई आमदानीसँग जोड्ने नीति अवलम्बन गरी व्यवसायिकताको विकासमा जोड दिईने छ ।

३४. बसाई-सराईको तिब्र प्रवृत्तिलाई रोक्न “पख्नोस; हामी तपाईंको लागि केही गर्दछौं” भन्ने भनाई सहित दीर्घकालीन सौचका साथ कार्यक्रम अगाडि बढाईने कुरा हामी चालु आ.व.को कार्यक्रममा बोलेका थियौं तर कोरोना संक्रमण (COVID-19) को कारण प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सकेनौं, आगामी आ.व.२०७७/०७८ मा त्यसलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने छौं । महामारीका कारण स्वदेश एवं विदेशबाट गाउँ फर्केका/फर्कने युवा बेरोजगारलाई कृषि क्षेत्रमा लगाउन बाँजो जग्गा व्यवस्थापन लगायतका क्षेत्रमा बजेट व्यवस्थापन गरिने छ ।
३५. सहकारीहरूको विकास गरी रोजगारी सृजना, उत्पादन वृद्धि र वितरणमा तिनको भूमिका बढाइनेछ । स्थानीय सहकारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । स्थानीय स्तरमा सञ्चालनमा रहेका वित्तीय संस्था तथा सहकारी संस्थाहरूको नियमन गरिनेछ । सहकारी संस्थाहरूसँग रहेको पूँजीलाई गाउँपालिकाको विकासमा लगाउन आवश्यक पहल गरिनेछ । ग्रामिण अर्थतन्त्रलाई बलियो बनाउन सहकारी बजारहरूको स्थापना तथा सञ्चालन गरी आम नागरिकलाई सहकारीसँग जोड्ने हाम्रो दीर्घकालीन नीति रहनेछ ।
३६. कोरोना संक्रमणको कारण हाम्रो जस्तो बिप्रेषणको जगमा उभिएको र आयातमा आधारित अर्थतन्त्रको भविष्य अकल्पनिय छ । हाम्रो समाज उत्पादन भन्दा उपभोग र व्यापारीकरण तर्फ ढल्किएको कारण उपभोग्य वस्तुको अभाव र महङ्गीको चपेटामा पर्न सक्ने गम्भीर अवस्था आउन सक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ । यसबाट जनतालाई आत्म निर्भर बनाउन कृषि उत्पादनलाई जोड दिँदै स्वदेश फर्कने युवाहरूमा उद्यमशिलताको विकास गरी आत्मनिर्भर गराउनको लागि सो अनुरूप कार्यक्रमहरू ल्याउनु पर्दछ । यसको लागि कृषि विकास बैंक लगायत अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट उद्यमशिलता विकास कार्यक्रम तथा सहुलियत ऋणको लागि गाउँपालिको तर्फबाट आवश्यक सहजीकरण गरिने छ ।

सामाजिक विकास,

३७. नेपालको संविधानले शिक्षालाई मौलिक हकको रुपमा स्थापित गरेको छ । प्रत्येक नागरिकलाई आधारभूत शिक्षामा पहुँचको हक उपलब्ध भए सँगै स्थानीय तहको अधिकारको सूचीमा आधारभूत र माध्यमिक शिक्षाको लागि आवश्यक कानून बनाउने, कार्यान्वयन गर्ने लगायत गुणस्तरीय शिक्षा सम्बन्धी सम्पूर्ण रणनीति अख्तियार गर्ने अधिकार स्थानीय तहमा रहेकोछ । समाज रुपान्तरणको प्रमुख पक्ष सामाजिक परिचालन र सामाजिक/सांस्कृतिक ऐक्यबद्धता भएकोले यस पक्षमा विशेष ध्यान दिईने छ ।
३८. “छत्रदेवको इच्छा, युग सुहाउदो शिक्षा” भन्ने नारालाई सार्थक तुल्याउने गरी शिक्षा क्षेत्रमा हाम्रा गतिविधिहरू केन्द्रित हुनेछन् । सो अनुरूप व्यवहारिक र प्राविधिक शिक्षामा हाम्रो जोड रहनेछ ।
३९. विद्यालय जाने उमेर पुगेका हरेक बालबालिकाहरूलाई विद्यालयको पहुँच सुनिश्चित गर्न सो अनुरूप विद्यार्थी भर्नाको नीति लिइनेछ । गत शैक्षिक शत्रदेखि कक्षा १ बाट सुरु भएको अंग्रेजी माध्ययमको शिक्षालाई चालु आ.व.मा कक्षा २ मा लागू गरिएको र क्रमशः कक्षा वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
४०. कोभिड -१९ का कारण अवरुद्ध हुन पुगेको शिक्षा प्रणालिलाई उपयुक्त माध्यमबाट जोड्ने प्रयास गरिनेछ । सम्पूर्ण छत्रदेववासीलाई देश भक्त, सभ्य, सुसंस्कृत, योग्य, उद्यमशिल, सिर्जनशिल, आत्म विश्वासी, नैतिकता र सदाचार प्रति वफादार नागरिक बनाउने यस छत्रदेव स्थानीय सरकारको शिक्षा नीति रहनेछ ।
४१. बाल विकास केन्द्रका सहजकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ । गत आ.व.बालबालिकाहरूको सिकाईलाई प्रविधि मैत्रि बनाउनका लागि टेलिभिजनको व्यवस्था गरिएको थियो भने चालु आ.व. मा बाल विकास केन्द्रहरूमा

- फर्निचरको व्यवस्था गरिएको छ । बाल विकासमा अध्ययनरत विद्यार्थिका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४२. शिक्षकहरूलाई प्रगति देखिने गरी डायरी अद्यावधिक गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिंदै उनीहरूको कार्य सम्पादन मापन तथा उनीहरूले अध्यापन गर्ने विद्यार्थीहरूको शैक्षिक उपलब्धिको आधारमा पुरस्कार तथा दण्डको व्यवस्था मिलाइनेछ । शिक्षाको माध्यमबाट व्यक्तिलाई व्यवसायिक, प्रतिस्पर्धी र राष्ट्रप्रति बफादार नागरिक बनाइने क्रियाकलापलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४३. सामुदायिक विद्यालयमा विद्यालय समायोजन, दरवन्दी मिलान एवं प्र.अ. मिलान जस्ता गतिविधिहरूलाई प्राथमिकताका साथ सम्पादन गर्न प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
४४. विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयमा विद्यार्थी “ल्याउन, टिकाउन र सिकाउन” प्रारम्भमा बाल विकास केन्द्रमा “दिवा खाजा”को सुरुवात गरिएकोछ । यसको प्रभावकारिता अध्ययन गरी संघीय सरकारको सशर्त तर्फको बजेट समेतको आधारमा कक्षा ५ सम्म संचालन गरिने छ ।
४५. विद्यालयहरूमा विद्यार्थी र शिक्षकहरूको प्राथमिक स्वास्थ्य परिक्षणको निम्ति चालु आ.व. मा कार्यविधि निर्माण गरिएको र आगामी आ.व.को सुरु देखि नै कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४६. शिक्षालाई सूचना प्रविधि मैत्री बनाउन पछिल्लो सूचनाको विकासलाई अवलम्बन गर्न शिक्षकहरूलाई तालिमको उपयुक्त व्यवस्था गरिने छ । विद्यालयहरूमा कम्प्युटर, प्रिन्टर लगायतका सामानहरूको समूचित व्यवस्था गरिनेछ । शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि गरी यहाँका विद्यार्थीहरू अन्यत्र जाने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गरिने छ । नैतिक शिक्षा, सहकारी शिक्षा, उद्यमशिल शिक्षा जस्ता कुराहरूमा विशेष जोड दिइनेछ ।
४७. चालु आ.व. मा ३ वर्षे बालीविज्ञान अध्ययन गर्न छत्रदेव गाउँपालिकाका ४० जना विद्यार्थीलाई निःशुल्क छात्रवृत्तिलाई ३ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
४८. विद्यालयमा विद्यार्थीहरूका लागि अतिरिक्त क्रियाकलापमा विशेष जोड दिइनेछ । विद्यालयमा हरियाली प्रवर्द्धन गर्न विद्यालय पूर्वाधार निर्माण गर्दा ध्यान दिइनेछ ।
४९. अघिल्लो आ.व. २०७६/०७७ बाट सुरु गरिएको LKG शिक्षालाई गाउँपालिका भरि नै लागु गरिने छ ।
५०. माध्यमिक तहसम्मका छात्राहरूको लागि सशर्त तर्फ समेतको बजेट साथै गाउँपालिकाबाट स्यानिटेरी प्याडको व्यवस्था गरी वितरण गरिनेछ ।
५१. शिक्षालाई थप सुधार गर्दै यस क्षेत्रमा समयको माग अनुरूपको शिक्षाको विकास गर्न आवश्यकता अनुसार संरचनाहरू निर्माण गरी थप कार्यहरू अगाडि बढाइनेछ ।
५२. नेपालको संविधानमा प्रदत्त स्वास्थ्य सेवा पाउने नागरिकको मौलिक हकको प्रावधानलाई व्यवहारिक कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ । सबै नागरिकहरूलाई स्वस्थ बनाउन गुणस्तरीय, सहज र सुलभ आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा समान पहुँच सुनिश्चित गर्दै सबैको स्वस्थ जीवनको प्रत्याभूति गरी दीगो विकास गर्ने नीति लिइनेछ । पोषणलाई स्वास्थ्यसँग तादम्यता मिलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
५३. स्वास्थ्य संस्थाहरूमा औषधीको कमी हुन नदिई औषधी आपूर्तिको प्रभावकारी व्यवस्था मिलाइने कार्यलाई जनउत्तरदायी, पारदर्शी र जवाफदेही बनाइने छ ।
५४. स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई अझै सरल, सहज र समय सापेक्ष बनाइ थप प्रोत्साहन गरिने छ ।

५५. स्वास्थ्य क्षेत्रका जनशक्तीको क्षमता विकासको लागि संघ र प्रदेशसँग समन्वय गरी आवश्यक पहल गरिनेछ । कोभिड-१९ रोकथाम, नियन्त्रणमा खटिने स्वास्थ्यकर्मीहरुको मनोबल उच्च राख्न स्वास्थ्यकर्मीको वृत्ति विकास, क्षमता अभिवृद्धिमा ध्यान दिइनुका साथै स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई आधुनिक र पूर्वाधारयुक्त बनाइने छ । बल्कोट प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई १५ शैयाको सुविधा सम्पन्न अस्पताल बनाउने प्रक्रिया अगाडि बढी सकेको सन्दर्भमा आकस्मिक सेवा सहितको जनताको आवश्यकता अनुरूप अस्पताल सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । जिरो होम डेलिभरी स्थानीय तह घोषणा गर्ने नीति लिइनेछ ।
५६. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणसँगै निःशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण तथा औषधी वितरण कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
५७. COVID-19 लगायतका विषयमा विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा, आमा समूह तथा स्थानीय तहमा "स्वास्थ्यका लागि सामाजिक व्यवहार परिवर्तन प्रवर्द्धन अभियान" कार्यक्रम र त्यस्तै COVID विशेष कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ । कोरोना संक्रमण (COVID-19) को भोगाईवाट नया कुरा सिक्दै चुनौतीलाई अवसरको रुपमा लिई मानविय जीवनमा स्वास्थ्य सम्बन्धी गतिविधलाई थप सिकाईको रुपमा ग्रहण गर्ने र हाम्रा गतिविधिले नयाँ संस्कृतिको विकास हुने हामीलाई विश्वास छ ।
५८. विपन्न समुदायका नागरिकको स्वास्थ्य उपचारमा विशेष ध्यान दिइनेछ । नसर्ने रोगहरुको रोकथाम तथा व्यवस्थापनको लागि प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनर्स्थापनात्मक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
५९. महिला स्वयं सेविकालाई परिचयपत्रको व्यवस्था गरिनेछ साथै महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकालाई सञ्चार सुविधाको व्यवस्था गरिनेछ । उत्कृष्ट महिला स्वयंसेविकालाई सम्मान गरिनेछ । जनप्रतिनिधि र राष्ट्रसेवक कर्मचारीलाई स्वास्थ्य विमा अनिवार्य गर्दै आम नागरिकलाई यस कार्यक्रममा उत्प्रेरित गरिनेछ ।
६०. स्वास्थ्य संस्था विहिन वडा नं ३ मा “आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, छत्रदेव -३” निर्माणको कामको लागि जग्गा प्राप्ति भई चालु आ.व. मा बोलपत्रको माध्यमद्वारा भवन सम्पन्न हुन गईरहेको साथै कर्मचारीको आपुर्ती भई ७६ फाल्गुन १ देखि सेवा सञ्चालन भएको व्यहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष जानकारी गराउन चाहन्छु । वडा नं ६ र ७ को स्वास्थ्य भवन निर्माणको लागि संघीय सरकारको विशेष अनुदानमा चालु आ.व.मा बहुवर्षीय ठेक्का सम्झौता भई निर्माणाधीन रहेको व्यहोरा जानकारी गराउन चाहन्छु । वडा नं. १ र ५ का स्वास्थ्य चौकीका भवनहरु सम्पन्न भई हामीलाई हस्तान्तरण भईसकेका छन् । विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरुमा रहेका एम्बुलेन्सहरु हाम्रा सम्पत्ति हुन, जनताको स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा यिनीहरुको उपयुक्त व्यवस्थापन गरिनेछ ।
६१. स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका दृष्टिले पछाडि परेका र जनताको व्यापक माग रहेका वडा नं. ०६ को चौवाह, वडा नं. ०८ को नेटाखर्क, वडा नं. ०१ को नेटी र वडा नं. ०७ को मडेलचौरमा सामूदायिक स्वास्थ्य ईकाई स्थापनाको प्रक्रिया गत आ.व. २०७५/०७६ मै अगाडि बढीसकेको र प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्रालयमा थप कारवाहीको लागि पहल भईरहेको व्यहोरा यस सम्मानित सभामा जानकारी गराउन चाहन्छु साथै आगामी आ.व.२०७७/०७८ मा वडा नं ०६ को चौवाह र वडा नं ०१ को नेटीमा गाउँपालिकाको बजेटबाट सेवा सञ्चालन गरिनेछ र बाँकी २ स्थानमा पनि सामाजिक विकास मन्त्रालय मार्फत सेवा सञ्चालन गर्न पहल गरिने छ ।
६२. सरकारी स्वास्थ्य संस्थामा प्रोटोकल अनुसार ४ पटक गर्भ जाँच गराउने गर्भवती महिलाहरुलाई गर्भवती तथा सुरक्षित प्रसुती उत्प्रेरणा कार्यक्रम मार्फत थप प्रोत्साहन गरिने छ । छत्रदेव गाउँपालिका भित्रका बर्थिङ सेन्टरमा

- प्रसुती हुने सुत्केरीलाई निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिने छ । बर्थिङ सेन्टरमा प्रसुती हुने सुत्केरी महिला तथा नव शिशुको प्रोटोकल अनुसारको स्वास्थ्य जाँच नर्सिङ कर्मचारीबाट घरमै गएर गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
६३. गर्भवती अवस्थामा गर्भजाँच गराउँदा Rural Ultrasound कार्यक्रम मार्फत Ultrasound सेवा उपलब्ध गराउने कार्यको सुरुवात गरिने छ ।
६४. आयुर्वेदिक तथा प्राकृतिक चिकित्सा पद्धतिलाई प्रवर्द्धन गर्न व्यवसायिक जडीबुटी खेतीलाई प्रोत्साहन गर्न सो को पहिचान र प्रयोगमा जोड दिईनेछ । गाँउपालिकामा एक आयुर्वेद केन्द्र स्थापना गर्न विशेष पहल गरिनेछ । आम नागरिकलाई योगाभ्यास र शारीरिक व्यायाम सहितको जीवन पद्धति अपनाउन प्रोत्साहन गरिनेछ । वडाहरुमा व्यायामशाला आरोग्य केन्द्र र योग केन्द्रहरु स्थापना गरि सञ्चालन गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रममा जोड दिईनेछ ।
६५. गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै वडाहरुमा स्वच्छ र स्वस्थ खानेपानीको व्यवस्था गर्नको लागि आवश्यक कदम चालिने छ । सबै वडाहरुमा प्रदेश र संघीय सरकारसँग समन्वय गरी कम्तिमा एक वडा एक लिफ्टिङ खानेपानी आयोजना सञ्चालन गरिने कार्यक्रमलाई अगाडि बढाई सकिएकोछ र नपुग भएका क्षेत्रहरु समेट्ने गरी निरन्तरता दिईनेछ । पूर्ण सरसफाई युक्त गाउँपालिकाको घोषणाका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरी चालु आ.व.मा कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाई सकिएको र आगामी आ.व.२०७७/०७८ मा गाउँपालिकाका सबै बस्तीहरुमा सरसफाई सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६६. नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको समन्वय र सहकार्यमा आगामी ५ वर्ष भित्रमा शतप्रतिशत जनतालाई सुधारिएको खानेपानी र सरसफाईको व्यवस्था गर्ने गरी योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा र बजेट विनियोजन र कार्यान्वयन गरिने कुरालाई चालु आ.व.२०७६/०७७ देखि नै जोड दिईदै आएकोमा यसलाई निरन्तरता दिईने छ ।
६७. खानेपानीको उचित व्यवस्थापनको लागि खानेपानी प्रणालीलाई मिटर प्रणालीमा लगी पानीको पूर्ण सदुपयोगमा जोड दिने साथै मितव्ययीता पूर्ण उपभोगलाई वढवा दिन खानेपानीलाई पहिलो प्राथमिकता दिई क्रियाकलाप केन्द्रित गरिने छ । साथै जनताको आवश्यकता अनुरूप “एक घर, एक धारा” को अभियानलाई अगाडि बढाइनेछ ।
६८. खानेपानीको समस्या समाधान गर्न छत्रदेव गाउँपालिकाले एक वडा एक लिफ्टिङ खानेपानी आयोजनाको नीति लिइएकोमा उक्त नीति बमोजिम लिफ्टिङ्ग खानेपानी आयोजनाको सञ्चालनलाई सुव्यवस्थित बनाउन उपभोक्ता समितिलाई योजना हस्तान्तरण गर्ने र आफैमा सञ्चालन गर्न सक्षम गराउने नीति लिईनेछ ।
६९. उपल्लो टिकुरी खानेपानी आयोजना, अर्घातोष खानेपानी आयोजना, बल्कोट-केरुडा खानेपानी आयोजना, तिलकुवा चिदिपानी खानेपानी आयोजना र झिक्रे ढिकुरा खानेपानी आयोजना क्रमागत आयोजनाको रुपमा निर्माणाधीन छन् ।
७०. फोहोर मैला व्यवस्थापनका लागि डम्पिङ्ग साइट स्थापना गर्न र पूर्वाधारको निम्ति चालु आ.व. २०७६/०७७ मा संभाव्यता अध्ययनको लागि बजेट व्यवस्था गरिएकोमा सो को लागि उपयुक्त ठाउँको खोजी गर्न समिति गठन भई कार्य प्रारम्भ भएकोमा कोरोना संक्रमण (COVID-19) को कारण आसातित उपलब्धी हुन नसकेका कारण चालु आ.व.मा निरन्तरता दिईने छ ।
७१. सस्कृति हाम्रो पहिचान हो । गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सम्पूर्ण धार्मिक स्थल, मौलिक संस्कृति, प्राचिन पोखरी, परम्परागत बाजागाजा, नाँच, चाडवाडको संरक्षणलाई प्राथमिकता दिई बजेट व्यवस्था र कार्यान्वयन गर्दै आएका छौं । छत्रदेवालय मन्दिर (उलुक) प्रवेश गर्ने पैदल मार्गको प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा सिंढी र रेलिङ्ग

निर्माणको काम गत आ.व.मा नै सम्पन्न भईसकेकोछ । छत्रदेवालय मन्दिरमा दैनिक पुजा पाठको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ र आन्तरिक पर्यटक आगमनलाई बढावा दिन प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रममा जोड दिईनेछ ।

७२. मालिका देवालय मन्दिर (ठूलापोखरा), चिदिका कालिका मन्दिर, इमाम्बाडा, आलम मन्दिर, छत्र देवालय (उलुक), बल्कोट पौवा, केरुङ्गा कालिका मन्दिर, ताराखसे मन्दिर, माझकोट मन्दिर, विसौना क्षेत्रहरूलाई समेत समेटेर पर्यटकीय रुटको रुपमा विकास गर्ने हाम्रा प्रयासहरूलाई निरन्तरता दिईनेछ । गाउँ गाउँमा पोखरी निर्माणलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । जातीय, भाषिक, धार्मिक, साँस्कृतिक विविधता तथा जटिल भौगोलिक वनावट समेतलाई आत्मसात गरी सामाजिक सद्भाव, समानता र सहिष्णुतामा आधारित समाज निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
७३. विदेशबाट फर्केका युवाहरूलाई युवा लक्षित कार्यक्रम चालु आ.व.मा सञ्चालन गरिएको र आगामी आ.व. २०७७/०७८ मा पनि निरन्तरता दिईनेछ । युवाहरूलाई सीपमूलक तालिम दिई स्वरोजगारीको सिर्जना गरिनेछ । युवाहरूको व्यक्तित्व विकासका लागि नेतृत्व विकास तालिमहरूको आयोजना गरिनेछ । युवाहरूको सीप, दक्षता र क्षमता विकासलाई जोड दिई विशेष सीप भएकालाई मात्र विदेशको माग बमोजिम छत्रदेवको शिर उचो राख्ने जनशक्ति विदेश पठाउने व्यवस्था गरिनेछ र पलायन हुने क्रमलाई निरुत्साहित गरिनेछ । युवा लक्षित कार्यक्रमको माध्यमबाट उद्यमशिलता विकास गरी "घरघरमा रोजगारी, जानु पर्दैन अब खाडी" भन्ने कुरालाई सार्थक पार्ने नीति लिईने छ ।
७४. लैङ्गिक समानता एवं सामाजिक तथा साँस्कृतिक क्षेत्रमा कार्यक्रम सञ्चालन र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गरी स्वस्थ, शिक्षित, न्यायपूर्ण र गतिशिल सामाजिक जीवनको स्थापना गरिनेछ ।
७५. बाल मस्तिष्कलाई प्रस्फुटन गर्न बाल उद्यानहरूको स्थापना गरी बालबालिकाहरूलाई मनोरञ्जनको वातावरण प्रदान गरिने कार्यलाई बढवा दिईनेछ । नीति निर्माण गर्दा बालमैत्री कार्यक्रम अवलम्बन गरी विभिन्न क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ । अपाङ्ग एवं फरक क्षमता भएका नागरिकका निम्ति "हामी सक्छौं, हामी गछौं" भन्ने कुरामा आत्मविश्वास अभिवृद्धि गर्न विशेष पहल गरिनेछ । अन्तर पुस्ता सचेतना कार्यक्रमको माध्यमद्वारा सामाजिक सद्भाव र सामाजिक परिचालनको व्यवस्था गरिनेछ ।
७६. खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागि खेलकुद मैदानहरूको निर्माण तथा खेलकुद प्रतियोगिताको आयोजना गर्ने काम छत्रदेवको प्राथमिकताको विषय हो । गत वर्षबाट सुरु भएको अध्यक्ष कप खेलकुद प्रतियोगितालाई चालु आ.व.मा पनि सम्पन्न गरिएको, चालु आ.व.मा सम्पन्न वडास्तरीय क्रिकेट प्रतियोगिता दुवै खेलकुद प्रतियोगितालाई आगामी आ.व.मा पनि निरन्तरता दिईने छ । गत आ.व.मा रातापोखरा क्रिकेट मैदान निर्माण कार्य सुरु गरिएकोमा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी यसलाई एउटा वृहत क्रमागत योजनाको रुपमा राखी कार्य अगाडि बढाइएको र चालु आ.व.मा पनि थप निर्माणको काम सम्पन्न भएकोछ । कोल्दी पिकनिक स्पट र कभर्डहललाई क्रमागत योजनाको रुपमा राखी सुविधा सम्पन्न पिकनिक स्पट र खेलकुद गतिविधि संयुक्त रुपमा विकास गर्न चालु आ.व.मा पनि थप पूर्वाधारको काम सम्पन्न भएकोछ । कभर्डहल निर्माणको काम प्रदेश सरकारको लागत साझेदारीमा प्रक्रिया अगाडि बढी सकेकोमा यसलाई निरन्तरता दिईनेछ । त्यस्तै प्रदेश सरकारको सशर्त अनुदानमा देवीडाडाँ आधारभूत खेलमैदान - छत्रदेव - ०१, धरमपानीघाट खेलमैदान - छत्रदेव-०६ र चिदिका खेल मैदान - छत्रदेव- ०१ साथै प्रदेश

सम्पुरक अनुदानबाट गंगाटार पार्क निर्माण - छत्रदेव- ०१ एवं स्थानीय पूर्वाधार विकास साझेदारी कार्यक्रम अन्तर्गत मथुरा-फुलवारी शहीद स्मृतिपार्क तथा खेल मैदान- छत्रदेव-०३ चालु आ.व. मा सम्पन्नको चरणमा छन् ।
७७ खेलकुदको हिसावले छत्रदेव गाउँपालिकामा प्रसृत पूर्वाधारहरूको निर्माणभई सकेका र यिनलाई थप सुविधा सम्पन्न बनाई गाउँपालिकालाई Sports Tourism को रुपमा विकास गर्ने दीर्घकालीन सोच रहेकोछ ।

सभाका सदस्यज्यूहरू,

७८. माध्यमिक विद्यालयहरूमा विज्ञान प्रयोगशालाहरूको स्थापना तथा स्तरउन्नती गर्ने कामलाई अगाडि बढाई सकिएको सन्दर्भमा यसलाई निरन्तरता दिईनेछ । गत आ.व. २०७५/०७६ मा माध्यमिक विद्यालयहरूमा इन्टरनेट सेवाको पहुँच पुऱ्याई सकिएको छ । सुचना तथा सञ्चार प्रविधिको उच्चतम प्रयोगमा जोड दिइने कुरालाई निरन्तरता दिईनेछ ।

७९. वहुल संस्कृती एवं सम्पदाहरूको संरक्षण, सम्बर्धन र साँस्कृतिक सु-सम्बन्धमा आधारित समाजको निर्माण गर्दै सबै समुदायहरूको धार्मिक र साँस्कृतिक मूल्य मान्यताहरूको सम्मान गर्ने नीति अपनाइएको सन्दर्भमा “**जातीय सद्भाव र सामाजिक एकताको छत्रदेव परिवार**” हाम्रो प्रतिष्ठाको रुपमा रहनेछ । जेष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गरिने कामलाई अझ व्यवस्थित गरिनेछ । जेष्ठ नागरिकका अनुभव र सीपलाई छत्रदेवको विकासमा उपयोग गर्ने नीति लिइने कामलाई मूर्त रुप दिईनेछ । महिलाको क्षमता वृद्धिका लागि सीपमुलक तालिम तथा नेतृत्व विकास सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कामलाई व्यापक बनाईने छ । “**दक्ष शिपयुक्त महिला, छत्रदेवमा पहिला**” को नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । यसका लागि महिला तथा बालबालिका कोषको स्थापना गरी व्यवस्थित रुपमा परिचालन गर्ने कामलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

८०. विकास गतिविधिलाई एकद्वार प्रणालीको अवधारणा अनुरूप गैर सरकारी संघ-संस्थाका काम कारवाहीहरू जनमुखी र नतिजा उन्मुख बनाउन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपूर्व अनिवार्य अनुमती लिनुपर्ने व्यवस्था गरिने छ । गैर सरकारी संघ-संस्थाका कार्यक्रमहरूलाई समृद्ध छत्रदेव निर्माणको सहयोगीको रुपमा लिइनेछ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको व्यवस्था बमोजिम सो कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन एन.जि.ओ./आई.एन.जि.ओ. डेस्क स्थापना भईसकेको सन्दर्भमा सो डेस्क मार्फत अझ प्रभावकारी बनाईनेछ ।

पूर्वाधार विकास तर्फ,

८१. पूर्वाधार विकास विकासको पूर्व शर्त हो । पूर्वाधार विकास बिना आर्थिक तथा सामाजिक विकास सम्भव छैन । भौतिक संरचनाहरूमा जनताको सहज पंहुच पुग्ने गरी सेवा सुविधाको विकास गर्न आवश्यकछ । यसै कुरालाई मध्यनजर गर्दै आगामी आ.व. २०७७/०७८ को बजेटको ठूलो हिस्सा पूर्वाधार विकासमा लगानी हुने छ र आगामी आ.व. २०७७/०७८ लाई पूर्वाधार वर्षको रुपमा मनाईनेछ । वातावरणलाई तादाम्यता कायम गरी पूर्वाधार विकासको कामलाई अगाडि बढाईनेछ । यस गाउँपालिकाको सडक सञ्जाल ब्यापक विस्तार भईसकेको सन्दर्भमा सोको स्तरोन्नति गर्न संघ र प्रदेश सरकारसँग विशेष पहल गरिनुका साथै गाउँपालिकाको आफ्नो श्रोत परिचालनमा विशेष जोड दिईने छ । “**हाम्रो सडक, हाम्रो सहभागिता, स्तरीय सडक, हाम्रो प्रतिवद्धता**” नुरूप गाउँपालिका भित्रका सडकहरूमा स्थानीय जनताहरूको सहभागितामा नाली निर्माण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

८२. विकासका सबै आयामहरूले समेटिएको विकासको निम्ति दीगो विकासका लक्ष्यहरू तर्फकेन्द्रित रही गतिविधिहरू अगाडि बढाईनेछ ।

- ८३ वातावरणीय प्रभावहरूको मूल्याङ्कन गरी सडकहरूलाई प्राथमिकताका आधारमा स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ । सडकको स्तरोन्नतिका लागि सम्बद्ध सबै निकायसँग समन्वय गरिनेछ । आवश्यक स्थानमा कल्भर्ट निर्माणलाई प्राथमिकता दिइनेछ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका भित्रि बाटोहरूमा नालीको व्यवस्था गरी वर्षा याममा समेत ग्रामिण यातायातको सुनिश्चितता गरिनेछ । सडकहरूमा वर्षाको पानी निकासको लागि ह्यूमपाईपहरू गतवर्ष खरिद भएका र आगामी आ.व. २०७७/०७८ मा व्यवस्थित रूपमा राख्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ८४ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र मुख्यमन्त्री ग्रामिण विकास कार्यक्रम जस्ता विकास गतिविधिहरू संघीय सरकार र प्रदेश सरकारद्वारा स्थानीय सरकारको विकास गतिविधिहरू सञ्चालन गर्न प्राप्त कार्यक्रम भएकोले हाम्रो आवश्यकता र वस्तुस्थिति अनुरूप प्रचलित कानून बमोजिम प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । पूर्वाधार विकासका काममा युवा र महिलाहरूलाई कामका लागि पारीश्रमिकमा आधारीत भई आकर्षित गर्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ८५ योजना कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन अनुगमन/मूल्याङ्कन विधिलाई चुस्त र नतिजामुखी बनाइनेछ र अनुगमनको पनि अनुगमन गर्ने कार्यको सुरुवात गरिनेछ ।
- ८६ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका आवास विहिन, अति विपन्न घर परिवारको लागि “छत्रदेव जनता आवास कार्यक्रम” सञ्चालन प्रक्रिया अगाडि बढाउन गत आ.व. २०७५/०७६ मा कानून निर्माण गरी जग्गा प्राप्तीको काम सम्पन्न भएको छ । चालु आ.व. २०७६/०७७ मा प्रदेश सरकार र गाउँपालिकाको संयुक्त बजेट लगानीमा “छत्रदेव जनता आवास, बहुउद्देश्यीय सामूदायिक भवन निर्माण” को प्रक्रिया अगाडि बढाई सकिएको र डि.पि.आर. को काम समेत अन्तिम चरणमा पुगेकोले आगामी आ.व. २०७७/०७८ मा एकीकृत वस्ती विकासको स्वरूपमा आवास निर्माण गर्ने प्रक्रियालाई बजेट व्यवस्था सहित प्राथमिकता दिइनेछ । “जसको जमिन, उसको आकास” को आधारमा आवाशीय भवन निर्माणको कामलाई गत आ.व.को नीतिलाई ध्यान दिइनेछ ।
- ८७ सार्वजनिक र निजी स्थायी संरचनाहरूलाई सुरक्षित बनाउन भवन मापदण्ड लागु गर्ने कामलाई प्राथमिकता दिइनेछ । छत्रदेव गाउँपालिका क्षेत्र भित्र निर्माण हुने संरचनाहरू भुकम्प प्रतिरोधी बनाउन मापदण्डको कार्यान्वयनमा जोड दिइने कामलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ८८ निर्मित सार्वजनिक संरचनाहरूको सुरक्षाको लागि निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तीको संभार एवं मर्मत संभारको लागि एक मर्मत संभार कोषका साथै बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ८९ गाउँपालिकाभित्र सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा महिलामैत्री, बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री तथा वातावरणमैत्री संरचना निर्माणमा जोड दिने विषयलाई निरन्तरता दिई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ९० गाउँपालिका केन्द्रको १० रोपनी जग्गामा डि.पि.आर. सम्पन्नभई प्रशासकीय भवन निर्माणको काम अगाडि बढाउन संघीय सरकार र गाउँपालिकाको ४०:६० को लगानीमा करिब ९ करोडको लगानीमा बहुवर्षीय ठेक्का अन्तर्गत प्रक्रिया अगाडि बढाउन लागिएको व्यहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष जानकारी गराउन चाहन्छु ।
- ९१ गाउँपालिकामा गत आ.व. २०७५/०७६ मा तीन वटा हेली प्याड (वडा नं ४ र ८) निर्माण भई सकेका छन् । अन्य वडाहरूमा पनि आवश्यकता र माग नुसार हेलिप्याड निर्माण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

१२. गाउँपालिकाबाट निर्मित तथा वडाहरूबाट प्राप्त सम्पूर्ण योजनाहरूको परियोजना बैंक (Project Bank) तयार गरिने छ । गाउँपालिकाको विकासको लागि आवधिक, वार्षिक, रणनीतिगत, विषय क्षेत्रगत, मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन विकास योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१३. गाउँपालिका भित्रका स्थानहरूको पहिचान गरी नमूनाको रूपमा ईको सिटी (Eco-City) र टुरिजम सिटी (Tourism City) निर्माणको लागि आवश्यक सम्भाव्यता अध्ययन गर्न संघिय सरकार र प्रदेश सरकारमा अनुरोध गरिने छ ।

सभाका सदस्यज्यूहरू,

१४. छत्रदेव गाउँपालिका काठेपोल मुक्त गाउँपालिका बनिसकेको छ । गत आ.व.मा एक झोलुङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न भएको र चालु आ.व.मा एक झोलुङ्गे पुल सम्पन्नको चरणमा रहेको छ । साथै अन्य स्थानहरूमा पनि झोलुङ्गे पुल बनाउने कामलाई सम्पन्न गरिने छ ।
१५. उर्जाको विकास छत्रदेवको प्राथमिकताको विषय हो भन्ने कुरा दोहोर्‍याई रहनु पर्दैन । “उज्यालो छत्रदेव कार्यक्रम” अन्तर्गत सौर्य सडक बत्तीहरू मार्फत सडक उज्यालो पार्ने कार्यलाई व्यापक रूपमा अगाडि बढाईएको छ । विद्यालय, मठ मन्दिर, दलित वस्तीहरूमा कार्यक्रम कार्यान्वयन भईसकेको अवस्थामा चालु आ.व.मा बाँकी रहेका अन्य क्षेत्रहरू पहिचान गरि सौर्य उर्जा उपकरण जडानको कार्यक्रम रहेको र आगामी आ.व.२०७७/०७८ मा थप कार्यक्रम अगाडि बढाईनेछ ।
१६. “दलित घर उज्यालो कार्यक्रम” को सुरुवात गरी सकिएकोछ । गत वर्ष वडा नं. १ देखि वडा नं. ८ सम्मका सम्पूर्ण दलित परिवारका घर धुरीमा सौर्य बत्ति जडान भई सकेका छन् । आगामी वर्ष अन्य महत्वपूर्ण क्षेत्रहरूमा सौर्य बत्ति जडान गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
१७. नमूनाको रूपमा उर्जा विकास गर्न वायु उर्जाको लागि सम्भाव्य स्थानहरूको पहिचान गरी सो को प्रक्रिया अगाडि बढाउन बैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रमा अनुरोध गरिएको र आगामी आ.व.मा सो कार्यान्वयनको लागि थप पहल गरिनेछ ।

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी,

१८. वातावरण संरक्षण बिना मानवको लागि गरिएका विकास गतिविधि अपुरो र अधुरो रहन्छ । “छत्रदेवको वन, समग्र नागरिकको धन” भन्ने नीति अनुरूप वनको वैज्ञानिक व्यवस्थापन गरी स्थानीय समुदायलाई त्यसबाट मनग्य आमदानी गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ । जथाभावी वन कटानी कार्यलाई नियन्त्रण गरिनेछ । वनजंगलको संरक्षणमा स्थानीयवासीलाई अभिप्रेरित गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ । दाउराको प्रयोगलाई घटाउन सुधारिएको मेटालिक चुलो, बायोग्याँस आदिको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१९. बहुउपयोगी वन क्षेत्रको विकासलाई प्राथमिकता दिई पर्यावरण संरक्षणलाई विशेष महत्व दिईनेछ । जस्तै: जडिबुटी र बुट्यान जस्ता बोटबिरुवा, वातावरण र जैविक विविधताको संरक्षण, सम्बर्द्धन-प्रवर्द्धन र सदुपयोगमा जोड दिईने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
१००. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र उत्पादन हुने वस्तुहरूको महत्वलाई प्राथमिकता दिई प्लाष्टिकजन्य वस्तुहरूको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।

१०१. मानवीय सीप, स्थानीय श्रोत, साधनको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्न अत्यावश्यक बाहेक हेभी इक्विपमेन्टको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिनेछ । प्रचलित कानून बमोजिम डि.पि.आर., आई.ई.ई. र माटो परिक्षण गरेर मात्र भवन बजाउने, सडक खन्ने, माटो, बालुवा, ढुङ्गा उत्खनन गर्ने कार्य गरिनेछ । यस गा.पा.मा उपलब्ध हुन सक्ने खानी तथा खनिज जन्य पदार्थको अन्वेषण/उत्खननको कार्य अगाडि बढाउन खानी तथा भू-गर्व विभागमा पत्राचार गरि सकिएको व्यहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष जानकारी गराउन चाहन्छु ।

सभाका सदस्यज्यूहरु,

१०२. पहिरो नियन्त्रण एवं नदी कटान रोक्न विशेष प्राथमिकता दिईनेछ । जस्तो वडा नं ०५ स्थित झिल्के पोखरी पहीरो र वडा नं ०८ स्थित बरेलडाडां पहिरो, वडा न.०६ स्थित बाँझा पोखरा पहिरो लगायतका अन्य पहिरो नियन्त्रण साथै जरे खोला, खर्ज्याङ्ग खोला, सौर्य खोला, शेरी खोला, बगाहा खोला, बौवा खोला एवं जुम्ली कुलो बाँधमा भएका नदी कटान लगायतका खोलाहरुबाट हुने कटान रोक्न खोला लगायत भू-क्षय हुने स्थान एवं तटहरुमा तटबन्धको व्यवस्था गर्न छिमेकी स्थानीय तहसँगको सहकार्य र प्रदेश एवं संघीय सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अत्यधिक सडकहरुको टूट्याक खोल्ने काम भएका छन् । सडकका कारण भू-क्षय रोक्नको लागि जैविक प्रविधि अवलम्बन गरी Green Road Concept लाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
१०३. गाउँपालिकाले विपदसँग जुध्न स्थानीय स्तरमा दैवी प्रकोप उद्धार कोषको परिचालन, दैवी प्रकोप उद्धार सामाग्री भण्डारण, दक्ष जनशक्तिको विकास, विपद् प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई अन्य निकायहरूसँग समेत समन्वय गरेर प्रभावकारी कार्यक्रम अगाडि बढाईनेछ ।

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन सम्बन्धमा,

१०४. पारदर्शिता र जवाफदेहिता जस्ता सुशासनका मूलभूत पक्षहरुलाई ध्यान दिंदै सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई जनउत्तरदायी तथा नतिजामुखी बनाइनेछ । गाउँपालिका र यस अन्तर्गतका कार्यालयहरुमा “**मुस्कान सहितको सेवाप्रवाह**” मा उत्कृष्ट दक्षता प्रदर्शन गर्ने कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यलाई कार्यान्वयन गरिनेछ । सार्वजनिक सेवा प्रवाहको मार्गदर्शनको रुपमा गाउँपालिका र वडा कार्यालयहरुमा नागरिक वडापत्र कार्यान्वयनमा ल्याई सकिएकोछ । सो को प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जनचेतना अभिवृद्धि गरिने छ । समयको माग बमोजिम क्षतिपूर्ति सहितको नागरिक बडापत्र कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक कानूनको तर्जुमा गर्न पहल गरिने छ ।
१०५. कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको पुनः प्राथमिकीकरण गर्ने, फजुल खर्च रोक्ने वित्तिय अनुशासन कायम गर्ने, सेवा प्रवाहमा सुधार गर्ने, शान्ति सुरक्षा र सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने,
१०६. व्यवस्थापकीय पक्षको कार्य संस्कृतिमा सुधार ल्याई सुशासन कायम गर्न हामी प्रतिबद्ध रहने छौं । सार्वजनिक सेवा प्रवाहको गुणस्तर वृद्धि गर्दै सुशासन कायम गर्ने विषय हाम्रो प्राथमिकताको विषय हो ।
१०७. योजना शाखा र खरिद ईकाईलाई थप क्षमतावान बनाई परिणाममुखी बनाईनेछ । गत आ.व.२०७५/०७६ मा जस्तै पूँजीगत खर्च गर्ने कामलाई जोड दिई चालु खर्चलाई वान्छित सिमा भित्र राखिनेछ ।
१०८. चालु आ.व.२०७६/०७७ मा स्थानीय तहको स्वीकृत संगठन संरचना बमोजिम कर्मचारीको अधिकांश पद पूर्ति भईसकेको कारण सेवा प्रवाहमा थप सहज हुनेछ । साथै ४७ वटा कानूनहरु निर्माणको काम सम्पन्न गरेका छौं ।

१०९. संविधानद्वारा प्रत्याभूत स्थानीय तहको अधिकार समबन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्दै जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता, सुनिश्चित गरी सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह, स्थानीय नेतृत्वको विकास जस्ता गतिविधिको लागि उपयुक्त कार्यक्रमहरू अगाडि बढाईने छ । अनुभवहरू आदान प्रदानको लागि अन्य स्थानीय तहसंग भगिनी सम्बन्ध कायम गर्न उपयुक्त तहसंग सम्बन्ध कायम गर्न प्रकृया अगाडि बढाईनेछ ।
११०. स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा भएको कानूनी व्यवस्थालाई कार्यान्वयनमा जोड दिईनेछ । कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी समयमै खरिद कार्य सम्पन्न गर्न विशेष प्राथमिकता दिईनेछ । सार्वजनिक खरिद प्रक्रियामा सुधारको लागि आवश्यक कानून निर्माण गरी सरलीकरण प्रक्रिया अवलम्बन गरिनेछ ।
१११. **"सेवाको वरिपरि जनता होईन, जनताको वरिपरि सेवा"** भन्ने भावना सहित सेवाग्राहीलाई सम्मानपूर्वक सेवा प्राप्त गर्ने अवसर सिर्जना गरिनेछ । जनताको नजिकको सरकारको नाताले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई गुणस्तरीय, भरपर्दो, नागरिक मैत्री बनाई सुशासनको प्रत्यक्ष अनुभूति दिलाईनेछ । घरदैलोको सरकारको नाताले सेवाग्राहीका गुनासा तथा सुझावहरू सम्बन्धित नजिकको पदाधिकारी समक्ष सोझै पठाउने सक्ने व्यवस्था मिलाईनेछ । कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । व्यवस्थापन सुधारको विधिबाट हामीले प्रदान गर्ने सेवाको मापन गर्न **"सेवाग्राही सन्तुष्टी सर्भेक्षण"** गरिनेछ ।
११२. अवलोकन भ्रमण, खेलकुद कार्यक्रमहरू, बनभोज कार्यक्रम, समिक्षा/गोष्ठी आदि कार्यक्रमहरूले जनप्रतिनिधि-कर्मचारी सम्बन्ध अझ मजबुत भएकाछन् । यस किसिमका गतिविधिहरूले हाम्रा कार्य सम्पादनमा थप बल पुग्ने छ र यस किसिमका गतिविधिहरूलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
११३. काम सम्पादन गर्ने क्रममा हाम्रा मात्र प्रयासहरू अपर्याप्त हुन सक्छन । अरु स्थानीय सरकारहरूको अनुभवबाट सिक्न र गाउँपालिकाको अवलम्बन गर्न प्रतिनिधि/कर्मचारी सम्मिलित अध्ययन, अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम रहेकोमा वर्तमान कोरोना भाईरस संक्रमण (COVID-19) को कारण आयोजना गर्न संभव देखिएन । आगामी वर्ष यसलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
११४. गाउँपालिकाको वेवसाइट नियमित अपडेट गरी सूचना सार्वजनिक गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ । गाउँपालिकाको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट, कानून, निर्णय, पुस्तिका प्रकाशन, स्थानीय पत्रपत्रिका, एफ.एम. मार्फत सार्वजनिकीकरण गरिने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ । सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्नेहरूको नामावली वडा कार्यालयको सूचना पाटी र कार्यालयको वेवसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिनेछ । कार्यालयका गतिविधिहरू सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक लेखापरिक्षण र होर्डिङ्ग बोर्ड मार्फत सार्वजनिक गर्दै नागरिकको सूचनाको हकको सम्मान गर्नेकार्यलाई अझ प्रभावकारी बनाईनेछ ।
११५. गाउँपालिकाद्वारा निर्माण गरिने कानून निर्माणमा क्षमता र दक्षता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । गाउँपालिकाद्वारा निर्मित सम्पूर्ण कानूनहरू स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

- ११६- गाउँपालिकामा एक व्यवस्थित सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना गर्ने साथै गाउँपालिका भित्रहेका प्रत्येक घर परिवारको पूर्ण लगत राख्ने कार्य गरिनेछ । गाउँपालिकाबाट वडा कार्यालय, पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई गरिने पत्राचारमा एस.एम.एस. प्रणालीको अवलम्बन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिंदै पछिल्लो अत्याधुनिक प्रविधि अवलम्बन गर्ने कार्यलाई विशेष प्राथमिकता दिईनेछ ।
- ११७- गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्थाहरूका लागि आवश्यक फर्निचर, मेशीनरी औजार लगायत पूर्वाधारको व्यवस्थापन गरी उचित कार्य वातावरणको सिर्जना गरिनेछ । कर्मचारीको ज्ञान, शिप र क्षमता अभिवृद्धिको लागि तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । मानव संसाधन विकासका लागि उचित ध्यान दिईनेछ ।
- ११८- गाउँपालिकाले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमहरूमा नागरिकको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने कार्यलाई आवश्यक अध्ययन गरी उपयुक्त नीति अवलम्बन गरिनेछ । वार्षिक विकास कार्यक्रमहरूको छनौट, कार्यान्वयन, अनुगमनमा सार्वजनिक, निजि र सहकारी क्षेत्रको सहभागितामूलक योजना पद्धतिको अवलम्बन गरिनेछ । विकासका गतिविधिमा नागरिक अपनत्व अभिवृद्धिमा विशेष जोड दिईनेछ ।
- ११९- न्यायिक समितिको कामलाई छिटो/छरितो, पंहुच योग्य र सहज बनाईनेछ । चालु आ.व. २०७६/०७७ मा प्रत्येक वडाबाट ३/३ जनाका दरले मेलमिलाव कर्ताको तालिम सम्पन्न भईसकेकोछ । न्यायिक समितिमा पर्न आएका उजुरीहरू अत्यधिक फछ्यौट भएका छन् । न्यायिक समितिको कामलाई अझ प्रभावकारी बनाईनेछ । समाजमा व्याप्त महिला हिंसालाई रोक्न सामाजिक अभियान सञ्चालन गरिनेछ । समाजमा दबिएर रहेका हिंसा जन्य गतिविधि रोक्न न्यायिक समितिलाई आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरी सरकारी/गैरसरकारी संस्थाहरूसँग आवश्यक समन्वयसमेत गरिनेछ । गाउँपालिकाद्वारा अधिकारका सूची अन्तर्गत निर्मित कानूनहरू स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन गरिसकेकाछौं । कानून निर्माण प्रक्रियालाई अझ सरल र दक्षता पूर्वक सम्पादनगर्न विधायन समितिको क्षमता विकास गरिनेछ ।

उपस्थित सम्पूर्ण सदस्यज्यू,

- १२०- अत्यन्त न्यून आन्तरिक आय भएको यस गाउँपालिकामा आयका श्रोतहरू पहिचान गरी आन्तरिक आय अभिवृद्धि गर्न जोड दिईनेछ । आन्तरिक श्रोत परिचालन गरी आफैमा धान्न सकिने अर्थतन्त्रको विकासको अभिवृद्धि अभ्यास स्वरुप गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्राकृतिक स्रोत साधनहरूको समुचित उपयोगबाट आन्तरिक आयमा जोड दिईनेछ । स्थानीय अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउन उद्यम र उद्यमशिलता विकास गरी आयको दायरा फराकिलो बनाईनेछ । कर तिर्नु नागरिक कर्तव्य भएको हुँदा नागरिकलाई कर मैत्री वातावरणको सिर्जना गरी कर तिर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । “हामीले तिरेको कर, हाम्रै विकासका लागि” भन्ने भावना जागृत गराउन प्राप्त कर तथा अनुदान रकमलाई समृद्ध गाउँपालिका निर्माणमा उपयोग गरिनेछ । करको दायरालाई फराकिलो पादै करको दरलाई समय सापेक्ष बनाउंदै लगिनेछ ।

अन्त्यमा,

- १२१- गत आ.व.हरूमा कार्यान्वयन भएका योजना/कार्यक्रमहरूबाट सकारात्मक परिणामहरू देखिएका छन् । चालु आ.व.को समाप्तिसँगै हाम्रो गाउँपालिकाले विकासको क्षेत्रमा नयाँ मोड लिने प्रशस्त आधारहरू तयार भएका थिए तर विश्वब्यापी प्रकोपको रुपमा फैलिएको कोरोना भाईरस (COVID-19) को असर र प्रभाव नेपाल एवं

- अर्घाखांची जिल्ला र हाम्रो गाउँपालिकामा समेत परेको व्यहोरा अवगतैछ । हाम्रा विकासका गतिविधिहरू मध्ये बोलपत्र एवं सिलवन्दी दरभाउपत्रद्वारा ३२ वटा कार्यक्रम अगाडि बढेकोमा प्रकोपको कारण मालसामान एवं मिख्री र ज्यामीको अभावले परिणाम निकाल्न समस्या परेको व्यहोरा सम्मानित सभा समक्ष जानकारी गराउन चाहन्छु ।
१२२. यस्तै समस्या उपभोक्ता समितिद्वारा सञ्चालित योजनाहरूमा पनि परेकोछ । गौरव गर्न लायक र परिणाम देखिने योजनाहरू कार्यान्वयनको चरणमा रहिरहंदा यस किसिमको समस्या देखिनु योजना कार्यान्वयनमा आएको कठिनाई नै हो ।
१२३. संघ एवं प्रदेश सरकारद्वारा स्थानीय सरकारलाई समेट्ने गरी निर्माण भएका कानून एवम् गाउँपालिकाबाट निर्मित कानून बमोजिम सरकार सञ्चालनका महत्वपूर्ण आधारहरू तयार भएका छन । नीति, कार्यक्रम, बजेट एवं योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका हालसम्मका हाम्रा अभ्यासहरू निर्मित कानूनहरूको आधारमा समेत आगामी दिनहरू अझ सहज हुने कुरामा विश्वास लिन सकिन्छ ।
१२४. संघीय संरचना पछिको तीन तहको सरकार, यसका संरचना निर्माण र सँगठनलाई कामयावी बनाउनको लागि भएका हाम्रा हाल सम्मका प्रयासहरू भोलिको दिनको लागि सुखद देखिन्छन । गत दुई र चालु एक गरी तीन वटा आर्थिक वर्षहरूमा विगतमा जनप्रतिनिधि विहिन अवस्थामा भन्दा सामाजिक आर्थिक विकास तथा रूपान्तरणमा धेरै परिवर्तन आएको अनुभूति गरिएकोछ । पारदर्शी संस्कृती अवलम्बन गरेका छौं । स्थानीय जनतालाई निरन्तर सेवा प्रवाह गर्ने जनप्रतिनिधि साथै आम कर्मचारी प्रति आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
१२५. यो नीति तथा कार्यक्रम समृद्ध छत्रदेव बनाउने दीर्घकालीन सोच र आकाङ्क्षालाई यथार्थमा परिणत गर्ने मार्ग दर्शक दस्तावेज हो । आजको यस घडीमा यो नीति र कार्यक्रम यस सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुत गरिरहंदा भोलीका दिनहरू अझ कठीन हुने स्थिति देखिन्छ । महामारीको रूपमा रहेको कोरोना संक्रमण (COVID-19) सँग हामीले कति लड्नु पर्ने हो यसको लेखाजोखा गर्न गाह्रो छ । भोलिका दिनमा सम्पूर्ण पक्षहरूको साथ र सहयोग प्राप्त हुने छ भन्ने आसा र विश्वास लिएको छु ।
१२६. COVID-19 को कारण थाती रहन गएका हाम्रा कतिपय प्रयासहरूलाई उपयुक्त विधिद्वारा सम्बोधन गरिने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
१२७. प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट छत्रदेवको विकासमा सकारात्मक प्रभाव पर्ने र महामारीको असर कम गर्दै "समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" को राष्ट्रिय आकाङ्क्षा पूरा गर्न सहयोग पुग्नेछ भन्ने आशा लिएकोछु ।
१२८. छत्रदेववासी आम नागरिकहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने हाम्रो प्रयत्न चौथौ वर्षको नीति, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन मार्फत सफलता तर्फ उन्मुख भएको यहाँहरू समक्ष जानकारी गराउन चाहन्छु । आगामी दिनमा समेत हाम्रो स्थानीय सरकार सदा छत्रदेववासी आम नागरिकको मुहारमा खुशी ल्याउन अहोरात्र खट्ने दृढता समेत व्यक्त गर्दछु ।
१२९. हाम्रा प्रयत्नहरूमा साथ दिने सबै अग्रजहरू, छत्रदेववासी जनताहरू प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । समुन्नत र समृद्ध छत्रदेव निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउने संघीय सरकार, प्रदेश सरकार एवं रचनात्मक सहयोग पुऱ्याउनु हुने सम्पूर्ण राजनीतिक दल, निजि क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र, राष्ट्र सेवक कर्मचारी, नागरिक समाज, आम संचार माध्यम

एवं विभिन्न तह र तप्काका महानुभावहरु प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै स्थानीय सरकारको रुपमा सेवा गर्ने अवसर प्राप्त भएको यस घडीमा यो नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमामा प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष रुपमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने जहाँ सुकै रहनु बस्नु भएका सम्पूर्ण छत्रदेववासीहरु आमा/बुबा/दाजु/भाई/दिदी/बहीनी एवं अर्घाखाँची स्थित अमूल्य राय सुझाव प्रदान गर्नु हुने अन्य स्थानीय सरकार, स्थानीय प्रशासन र सुरक्षा निकाय प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु र प्रस्तुत नीति र कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनको अपेक्षा राख्दछु ।

जय छत्रदेव !

लेखनाथ पोख्रेल

अध्यक्ष

छत्रदेव गाउँपालिका

छत्रगञ्ज, अर्घाखाँची

प्रदेश नं. ५, नेपाल

मिति: २०७७/०३/०६ गते, शनिवार